

IN MEMORIAM

ROSTISLAV JEFIMOVIĆ TJABIN

Mali broj prijatelja i poznanika dana 1. decembra 1977. g. ispratili su na Novom groblju u Beogradu posmrtnu ostatke Rostislava Tjabina, pukovnika geodetske službe u penziji, dugogodišnjeg radnika i načelnika odseka u Vojnogeografskom institutu.

Rostislav Jefimovič Tjabin (Ростислав Ефимович Тябин) se rodio 17. oktobra 1893. g. u gradu Belebej (Белебей), centru Belebejevskog rejona u današnjoj Baškiriji (Башкирская АССР) koji je oko 140 km jugozapadno od njenog glavnog grada Ufe, na pruzi Ufa—Kujbišev. Tamo je dobio osnovno i srednje obrazovanje (gimnazija i srednja tehnička škola). Stručno geodetsko obrazovanje je stekao u Vojnom topografskom učilištu (Военно-топографическое училище) u kom su spremni oficiri za geodetske, topografske i kartografske poslove u tadašnjoj Rusiji. Tamo je u sastavu ruskog Vojnogeografskog instituta (Корпус военных топографов) počeo da izvodi i prve praktične stručne radove. Građanski rat u Rusiji (1918—1920) prekinuo je njegovu delatnost i posle pobeде Revolucije kao mnogi drugi emigrirao je u Jugoslaviju, gde je ponudio svoje stručne usluge Vojnogeografskom institutu. Ovaj Institut je tada bio angažovan na velikom zadatku da u kratkom roku (za 15 godina) izvrši prvi topografski premer Jugoslavije u razmeru 1:50 000 i da izda jedinstvenu topografsku kartu cele zemlje u razmeru 1:100 000, pa mu je, u nedostatku ljudi za te poslove, dobro došao svaki geodetski stručnjak ove vrste.

Kao mlad čovek i sa realnim pogledom na svet i zbivanja u Rusiji, i svetu uopšte, Tjabin nije gajio nade u promenu stanja u Rusiji i odmah je prihvatio jugoslovensko državljanstvo, te je uskoro primljen i u tadašnju jugoslovensku vojsku i dobio oficirski čin kapetana druge klase.

U Vojnogeografskom institutu on je celo vreme službovanja sve do 30. juna 1957. godine, kada je penzionisan u činu pukovnika geodetske službe.

U predratnom periodu Rostislav Tjabin je, kao topograf u Kartografskom odseku VGI, odmah iskorišćen za radove na prvom topografskom premeru Jugoslavije u razmeru 1:50 000. 1923. do 1928. g. je radio na premeru u raznim delovima Makedonije, Crne Gore i Srbije, a 1929. do 1933. g. učestvuje na reambulisanju »originala mapovanja« bečkog Vojnogeografskog instituta 1:25 000 smanjenih na razmer 1:50 000 u onim delovima Jugoslavije koji su do prvog svetskog rata bili u sastavu Austro-ugarske Monarhije. Da bi se unekoliko sagledao njegov doprinos na ovom

poslu navešću samo podatak da je Tjabin za 6 godina premera i 5 godina reambusiranja izradio terenske originale u razmeru 1:50 000 za površinu od $1800 + 2400 = 4200 \text{ km}^2$ ili drugim rečima 420 000 hektara, a to je otprilike jedna trećina površine današnje Crne Gore. U istom tom periodu on je u zimskim mesecima radio na kartografskim radovima i za snimljenu površinu oformio izdavačke originale za kartu 1:100 000 i spremio ih za izdavanje, što je takođe značajan posao.

Pored praktičnog rada na terenu i u birou Tjabin nije zanemario ni svoje dalje stručno uzdizanje. Za to se tada ukazivala povoljna prilika jer je u VGI stajala na raspolaganju ne samo ranija ruska nego i nova sovjetska stručna literatura, a poznati ruski geodetski stručnjak profesor Ivan Sviščev je u Zemunu otvorio privatnu školu za usavršavanje ruskih geodetskih stručnjaka i snabdevao ih je potrebnom stručnom literaturom. Sem toga izdavan je i ruski stručni časopis koji je takođe pomagao u daljem usavršavanju. Sve je to koristio i Rostislav Tjabin.

Po završetku prvog topografskog premera i izradi jedinstvene topografske karte Jugoslavije u razmeru 1:100 000 VGI je odmah 1934. g. počeo novi, drugi, topografski premer u razmeru 1:25 000. Premer je počeo tahimetrijski geodetskim stolom i kipregelom, međutim odmah su počele i pripreme za premer aerofotogrametrijskom metodom. Osnovana je posebna Fotogrametrijska sekcija, počela je obuka ljudstva i nabavka instrumentarija. Tjabin već 1935. g. ulazi u sastav ove sekcije i, kako je tada pre snimanja iz vazduha prethodno vršena priprema zemljišta za snimanje u cilju snabdevanja snimaka potrebnim brojem tačaka kao osnove premera i orijentacije foto-snimaka, on učestvuje ove i sledećih godina na tim poslovima i spada među prve stručnjake koji su uopšte kod nas učestvovali na njima.

Sa izbijanjem drugog svetskog rata u Evropi VGI je prekinuo terenske radove i dao se na izradu raznih karata sitnijeg razmera za ratne potrebe. Tjabin je kao geodetski stručnjak pridodao Odeljenju Štaba za utvrđivanje Jugoslavije u Vojvodini i tu je ostao kao rukovodilac ove službe sve do izbijanja rata u Jugoslaviji.

Vreme rata Rostislav Tjabin je, kao jugoslovenski oficir, proveo u nemačkom ratnom zarobljeništvu.

Po kapitulaciji Nemačke i završetku rata on se vraća u Jugoslaviju i svoje stručne usluge po drugi put nudi ovoj zemlji. 19. oktobra 1945. g. primljen je u Jugoslovensku armiju u činu majora geodetske službe. Kako je VGI tada oskudevao u stručnim kadrovima Tjabinove usluge su opet dobro došle. Poverena mu je dužnost spremanja kadrova za kartografske radove. »Najvažnije pitanje naše današnjice, pisao je on 1948. g. je podizanje novih kadrova«. Koristeći svoje dotadašnje iskustvo i literaturu, posebno na ruskom jeziku, dao se na posao i sve svoje snage uložio da bi i na toj novoj dužnosti zadovoljio i obavio je onako kako je on najbolje umeo i mogao. Uslovi su bili teški, ali on je radio. Za par godina stvoreni su i prvi novi kartografski kadrovi; pod njegovim rukovodstvom oni su počeli i prve praktične radove na sastavljanju i oformljenju karata.

Kad je posle rata i na Geodetskom odeljenju Građevinskog fakulteta u Beogradu uvedena kartografija kao poseban predmet Tjabin se primio i dužnosti predavača na tom fakultetu i ceo niz stručnjaka koji su završili studije na njemu u posleratnom periodu slušali su njegova predavanja iz kartografije. Izvestan broj ovih se kasnije zaposlio u kartografskom preduzeću »Geokarta«, koje je u godinama posle osnivanja 1947. g. oskudevao u ovoj vrsti stručnjaka.

Ali, da bi se omogućilo sistematsko izučavanje kartografije, a posebno spremanje kadrova za kartografske poslove, nisu bila dovoljna samo predavanja. Za to je bio potreban i pogodan udžbenik, a takvog tada nije bilo kod nas. »Tehnika kartografije« od Gvozdena M. Kljajića koja je izdata u Beogradu još 1899. g. za potrebe vojnih starešina retko je mogla više da se nađe samo u po nekoj specijalizovanoj biblioteci, a ni po svom sadržaju, koncepciji i obimu ona nije mogla zadovoljiti nove potrebe. Tjabin je zato bio prinuđen da sastavi novi udžbenik iz ovog predmeta na savremenijoj osnovi, sa drukčijom koncepcijom i u širem obimu. I on je, koristeći svoje dotadašnje iskustvo kao i njemu dostupnu literaturu, mada u to vreme još skromnu, u našim prilikama, sastavio svoju Kartografiju. Ovo delo u stvari predstavlja trilogiju koju sačinjava Opšta kartografija, Praktična kartografija i Reprodukcijska karata. Prva dva dela su izdata u jednoj knjizi u Beogradu 1949. g. a treći dao u zasebnoj knjizi, i u znatno skraćenom obimu, kako bi se smanjili troškovi izdavanja, izdat je takođe u Beogradu ali tek 1961. g. Ovim svojim delom, koje je kod nas u posleratnom periodu bilo prvo svoje vrste, Tjabin je ispunio veliku prazninu u našoj kartografskoj literaturi i ono je bilo niz godina i jedino te vrste kod nas, pa ni danas nije izgubilo svoju vrednost.

Paralelno sa tim radom Rostislav Tjabin je obavljao i niz drugih dužnosti u VGI. Prvi posleratni Redakcijski planovi za izradu nekih karata ovog Instituta njegovo su delo. Za neke od njih je obavljao i posao redaktovanja. Nije ga mimoišla ni dužnost pisanja instrukcija. I za te dužnosti on je morao da prati savremena dostignuća na polju kartografije i da izdvaja ono što bi odgovaralo našim uslovima, potrebama i nameni karata. Tu je on takođe dao od sebe sve što je znao i mogao. Daleko bi nas odvelo kad bi i o tome detaljnije govorili zato neka bude samo pomenuto.

Pored svega toga on je stigao i da napiše po koji članak i tim da obogati našu geodetsku literaturu. Tako je pisao o nazivima na kartama (Geodetski glasnik br. 3, Beograd 1946), o klasifikovanju geografskih karata (Kartografski bilten br. 3 Beograd 1954), o karti 1:25 000 (Geodetski list, br. 1, Zagreb 1955), o predstavljanju karata na kartama (Bilten VGI br. 1, Beograd 1957) itd.

Za svoj požrtvovan rad odlikovan je Ordenom zasluga za narod.

Ali vreme je prolazilo, godine se redale, novi kadrovi su stekli izvesna iskustva i Rostislav Tjabin je 1. jula 1957. g. stupio u penziju. Još je neko vreme ostao samo kao predavač na Geodetskom odseku Građevinskog fakulteta, pa i to je napustio brzo. Željan mira i spokojstva vreme je provodio u zasluženom odmoru. No ni to nije trajalo dugo. Postepeno je počeo da ga izdaje vid i jadao se da mu je najteže što ne može da čita. U poslednje vreme vid mu je toliko oslabio da više nije mogao sam ni da se kreće. U tom mu je umrla i žena. U samoći provodio je poslednje dane zaboravljen od svojih nekadašnjih učenika i saradnika i posećivan jedino od malog broja poznanika koji su bili takođe stari i nemoćni ali su ipak bili u stanju da ga posete, te da se tako na mahove jedno drugom izjadaju. Tako je posle kraće bolesti i umro 29. novembra 1977. g. u 85. godini života, u Beogradu.

Tiho se ugasio plodan život jednog od veterana naše vojne kartografije Rostislava Jefimoviča Tjabina. On je umro, ali ostao je dobar broj njegovih učenika, ostala su njegova dela kojima se današnja generacija još uvek služi, i zato ne može a da mu ne bude zahvalna. A mi, opraštajući se na ovaj način za uvek od njega, koristimo i ovu priliku da mu izrazimo svoje poštovanje i zahvalnost za sve što je učinio i što nam je ostavio.

Neka je slava Rostislavu Jefimoviču Tjabinu.

Nikola E. Radošević

IN MEMORIAM

DINA JOJKIĆ

Prestalo je da kuca srce jednog od pregalaca napredne misli i dela naše pre i posle-ratne generacije.

U Novom Sadu dana, 31. oktobra 1977. godine umro je od teške i za sada neizlečive bolesti u svojoj 66. godini drug Dina Jokić, direktor Pokrajinskog geodetskog zavoda u penziji. Dina je bio jedan od naših stručno i društveno-politički angažovanih geodetskih stručnjaka od svojih najranijih dana, pa sve do svoje smrti. Kao drug i čovek, kako na radnom mestu, tako i u privatnom i porodičnom životu je bio u svemu skroman i u svakoj prilici uvidavan i razložen.

Pokojni Dina Jokić je rođen 15. januara 1911. godine u selu Turiji u Bačkoj u skromnoj i čestitoj seljačkoj porodici. Po završenih 6 razreda gimnazije upisao se u Srednju tehničku školu — geodetski odsek u Beogradu i sa uspehom završio školovanje 1932/33. godine, te je po odlasku u penziju, stupio u službu tadašnjeg Ministarstva finansija — Odeljenje katastra i državnih dobara i radio na premeru zemljišta. Rat ga je zatekao u Sekciji u Knjaževcu, a za vreme okupacije do 1942. godine u Guči, a zatim je premešten u Katastar u Jabukovac, gde je dočekao oslobođenje zemlje od okupacije.

Posle rata 1945. godine, prelazi na rad u Vojvodinu, gde zauzima radna mesta: šef geodetske sekcije »Geotehnika«, načelnik Odeljenja katastra za Vojvodinu, a po osnivanju Pokrajinske geodetske uprave postaje njen prvi direktor, sve do 1964. godine, kada preuzima pokrajinsku operativu, koja se izdvojila iz organa uprave i formirala u Pokrajinski geodetski zavod. Na radnom mestu direktora Zavoda ostaje sve do odlaska u penziju 1971. godine. Na svim radnim mestima bio je uvek postojan i do krajnosti savestan radnik. Po prirodi humanista, što je naročito došlo do izražaja u danima obnove i izgradnje ratom opustošene zemlje, kada su uslovi rada bili veoma teški usled sveušte oskudice. Na rukovodećem radnom mestu uspeo je da se izbori za uvođenje savremenih metoda rada na premeru, katastru i komasaciji zemljišta u Vojvodini. Za svoj samopregoran i požrtvovan rad usledilo je priznanje, odlikovan je Ordenom rada.

Pokojni Dina Jokić je član Udruženja geodetskih inženjera i geometara od prvih dana svoga zaposlenja. Njegova aktivnost kao člana Udruženja datira od prvih dana članstva, pa sve do njegove smrti. Za ovo je dobio vidna priznanja i pohvale: Povelju Saveza inženjera i tehničara Jugoslavije, Povelju Saveza geodetskih inženjera i geometara Jugoslavije. Član je Saveza komunista Jugoslavije i Saveza socijalističkog radnog naroda Jugoslavije.

Za sve ono što je učinio za društvo i struku neka mu je slava i večni pokoj!

M. Šimić